

вената комисия от 1966 г. инструктира местните власти, че "всяко непланирано, неорганизирано, несанкционирано преместване на циганско лице или семейство трябва да се смята за нежелана миграция на цигански лица и съответно да бъде отказвано. Лицето или окръгът, който е организирал преместването, трябва да бъде глобен с цената на връщането на циганското лице или семейство в първоначалното местопребиваване."⁴² Или с други думи, ако бяхте ром, но не бяхте част от онези 494 семейства, преместени като част от планираните квоти, не бихте могли изобщо да се движите между чешките земи и Словакия - поне на теория.

След малко повече от година същата правителствена комисия докладва критично, че "местните власти се предпазват... като отказват да регистрират тези граждани [т. е. ромските преселници] като постоянни жители. Все пак директивата на Министерството на вътрешните работи по Закон 54/1959Sb относно регистрирането население специално заявява, че регистрирането като постоянен жител не трябва да бъде поставян в зависимост от всякакви други условия, най-вече на жилищно настаняване, икономически, финансови и пр."⁴³ И местните власти, следвайки инструкциите на правителствената комисия, отказват непланирани преселници; комисията изглежда не е наясно, че собствените ѝ "Принципи за организирането на разпръсване и преместване" противоречат на директивата на Министерство на вътрешните работи.

Провалът на плана "Разпръсване и преместване" е трудно за обяснение - не заради липсата на причини, а по-скоро заради тяхното изобилие. Все пак сравнението с преходния хабсбургски опит за асимилация е поучително, тъй като тогава, както и сега, основната съпротива идвала не от ромите, а от местните власти.

Много роми са готови да заменят своите пренаселени дървени къщи в Словакия за къщи и апартаменти в чешките земи. Въпреки че искат да се преместят в някой индустриален център, където имат роднини, а не в някой бюрократич-